

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΥΠΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ: ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΤΑΞΗ: Α΄

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑ ΦΥΛΑ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Κείμενο

ΓΙΩΡΓΟΣ ΘΕΟΤΟΚΑΣ (1905-1966)

Αργώ (απόσπασμα)

*Το μυθιστόρημα **Αργώ** του Θεοτοκά συνιστά μια τοιχογραφία της Ελλάδας του μεσοπολέμου. Το πρώτο μέρος κυκλοφόρησε το 1933, το έργο όμως ολοκληρώθηκε το 1936 με την έκδοση και του δεύτερου τόμου.*

Σαν όλους τους ανθρώπους που έζησαν μια νιότη μελετηρή και αυστηρή, ο Θεόφιλος Νοταράς είχε μια μεγάλη συστολή μπροστά στις γυναίκες. Τις θεωρούσε κι' αυτές περίπου ιερές, τις σεβότανε από μακριά και, αφού δεν τις γνώριζε, τις φοβότανε. Η γλύκα τους, η τρυφερότητά τους, η φευγαλέα χάρη τους, η θολή και αόριστη ανησυχία τους, του εμπνέανε μια αγνή και δειλή λατρεία, που δεν κατόρθωνε ποτέ να εξωτερικευτεί. Η παρουσία αυτού του φύλου του προκαλούσε ένα αλλόκοτο αίσθημα μυστηρίου και αβέβαιου κινδύνου, που αρκούσε για να τον κρατά σε μεγάλη απόσταση. [...] Δεν ήξερε πώς να φερθεί, τι να πει και τι να κάνει. Για τούτο σχεδόν πάντα δεν έκανε και δεν έλεγε τίποτα. [...] Εξακολούθησε τη ζωή που ζούσε και σαν είτανε φοιτητής, ως τη στιγμή που τον κυρίεψε κι' αυτόν το πάθος μια και καλή. Μα είτανε δυστυχώς απροετοίμαστος.

Μια μέρα, ο Θεόφιλος Νοταράς, σε ηλικία τριάντα - πέντε χρονώ περίπου, αισθάνθηκε ερωτευμένος για πρώτη και τελευταία φορά. Είδε δυο μάτια, δυο μεγάλα γαλάζια μάτια, κάτω από μια πυκνή και κατάμαυρη χαίτη. Δυο μάτια που μαγνήτιζαν μονομιάς την ψυχή του, απορροφούσαν ολόκληρο το ενδιαφέρον του, τον έκαναν να ξεχνά, σε ορισμένες στιγμές, όλον τον άλλο κόσμο. Ένα άγνωστο και ηδονικό ανατρίχιασμα τον κυρίεψε και κατάλαβε πως είχε βρει την ευτυχία του. Εκείνη λεγότανε Σοφία κ' είτανε μια νεώτατη κοπέλλα, κόρη ενός στρατηγού, φτωχή, πεντάμορφη, φαντασιόπληκτη και περιπαθής.

Κατά τα 1900 η Σοφία Λαμπροπούλου είτανε διάσημη από την Κηφισιά ως το Φάληρο (αυτά είτανε τότε τα όρια της Αθήνας), διάσημη για τα μεγάλα, γαλάζια μάτια της και για το αγαλμάτινο κορμί της. Δυο - τρεις χειμώνες, υπήρξε μια από τις πιο ξακουστές

πρωταγωνίστριες των μπάλων της πρωτεύουσας και χάρηκε όλες τις ελαφριές μα μεθυστικές απολαύσεις της κοσμικής δόξας, που είναι βέβαια η πιο πρόσκαιρη και πιο άστατη από όλες τις δόξες. Η χρυσή νεολαία του καιρού σκοτωνότανε για να της αποσπάσει ένα χορό, ένα χαμόγελο, έναν απλό χαιρετισμό. [...].

Όταν είδε την υποδοχή που της έκανε η κοινωνία, η Σοφία νόμιζε πως είχε το δικαίωμα να απαιτεί πολλά από τη ζωή. Το κοριτσίστικο μυαλουδάκι της πήρε αέρα. Παραδόθηκε σε παλαβούς ρεμβασμούς και σε ιδανικά συγκεχυμένα και απραγματοποίητα. Ονειρευότανε πύργους, αγύριστα πάρκα, παραμυθένια ταξίδια και πολλά άλλα πράγματα ανεκδιήγητα. Μα κυρίως ονειρευότανε μια μεγάλη αγάπη, που να τη γεμίσει, να τη φλογίσει, να τη λυτρώσει από όλες τις μιζέριες της καθημερινής ρουτίνας, να εξυψώσει ολόκληρη τη ζωή της στο επίπεδο της ποίησης και των ιδανικών. Περίμενε έναν ωραίο πρίγκιπα, έναν ήρωα, ένα μεγάλο ποιητή. Της παρουσίασαν έναν επιφανή καθηγητή της νομικής, με ρεντιγκότα, με γκριζα μαλλιά και μαύρα γένια, που της μιλούσε για πράγματα αδιάφορα μ' ένα ύφος αυστηρό και επίσημο. Η Σοφία κλείστηκε στο δωμάτιό της, έκλαψε, τράβηξε τα μαλλιά της, είπε πως θα σκοτωθεί. Μα η οικογένεια είτανε φτωχή, ο Νοταράς είταν εύπορος και σπουδαίος, άνθρωπος με μεγάλο οικογενειακό όνομα και με ατομικό κύρος. Δεν έμοιαζε καθόλου τους κομπούς και ανόητους και άσημους θαυμαστές, που τριγυρνούσαν τη Σοφία στους χορούς. Οι γονείς της, το συγγενολόι, οι καλοί φίλοι του σπιτιού της είπανε, σ' όλους τους τόνους, πως δε θα ξαναβρεί τέτοια ευκαιρία, πως λίγα κορίτσια έχουνε τη δική της τύχη, πως έπρεπε να είναι τρελλά ευτυχισμένη, πως θα έκανε μεγάλη ευχαρίστηση στους δικούς της, πως όλες οι φιληνάδες της θα κιτρίνιζαν από τη ζήλεια. Τέλος - πάντων με τα πολλά τα λόγια και με τα παρακάλια και με τους καβγάδες η Σοφία δέχτηκε κάποτε να γίνει γυναίκα του καθηγητή, ίσως και με κάποια κρυφή ελπίδα πως θα έβρισκε γερούς πόθους και γενναία συναισθήματα σ' αυτόν το δυνατό άνθρωπο, που δεν τον γνώριζε σχεδόν καθόλου. Τους πάντρεψαν μια Κυριακή πρωί, στον Άγιο - Γιώργη τον Καρύτση, με πολλήν επισημότητα και πολλά αμάξια, με ψηλά καπέλλα κ' επίσημες στολές, κ' έγινε λόγος σ' όλην την Αθήνα για τα λούσα των κυριών και για τη χλωμάδα της νύφης.

Γιώργου Θεοτοκά, *Αργώ*, Α', Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», ¹⁶1998, σσ. 22-24.

ΘΕΜΑ 2β

Να εντοπίσετε, στη δεύτερη παράγραφο του αποσπάσματος, μία μεταφορά και να σχολιάσετε τη νοηματική της λειτουργία.

10 μονάδες

ΘΕΜΑ 3

Γράψτε στο ημερολόγιό σας, σε ένα κείμενο 200 περίπου λέξεων, τις σκέψεις σας για τη Σοφία και για την απόφασή της να παντρευτεί τον Θεόφιλο Νοταρά, όπως την προτρέπει επιτακτικά ο οικογενειακός και κοινωνικός της περίγυρος. Πώς κρίνετε την τελική επιλογή της με βάση τις σημερινές κοινωνικές αντιλήψεις;

40 μονάδες